

ปัจจัยเสี่ยงของภาวะสำลักขี้เทาในโรงพยาบาลศิริราช

สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้เป็นการวิจัยย้อนหลังแบบพรรณนา เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงของภาวะสำลักขี้เทา ในทารกแรกคลอด โดยทำการศึกษาในทารกคลอดทุกราย ที่มารดาได้รับการวินิจฉัยว่ามีขี้เทาในน้ำคร่ำของโรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 ถึง 31 ธันวาคม 2544

วิธีการวิจัย : ได้ทำการเก็บข้อมูลจากเวชระเบียนของทารกที่มารดาได้รับการวินิจฉัยว่ามีขี้เทาในน้ำคร่ำ (meconium stained amniotic fluid : MSAF) ในด้านปัจจัยทางมารดา เช่น อายุ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ จำนวนครั้งของการฝากครรภ์ โรคประจำตัวเดิมและภาวะแทรกซ้อนของการตั้งครรภ์ ยา ที่มารดาใช้ขณะตั้งครรภ์ ปัจจัยขณะคลอด ได้แก่ ระยะเวลาที่มีน้ำเดินก่อนเจ็บครรภ์ ลักษณะน้ำคร่ำภาวะติดเชื้อมีในถุงน้ำคร่ำ การเต้นหัวใจทารกในครรภ์ การช่วยเหลือทารกขณะอยู่ในครรภ์ และภาวะ หลังคลอด ได้แก่ เพศของทารก ค่ะแนบแอฟการ การช่วยชีวิตทารกหลังคลอด อาการผิดปกติทาง ระบบหายใจของทารก การรักษาที่ได้รับ และทำการแบ่งทารกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่มีภาวะสำลักขี้เทาในน้ำคร่ำ (meconium aspiration syndrome : MAS) และกลุ่มที่ไม่มี MAS นำมาศึกษาเปรียบเทียบทางสถิติเพื่อหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิด MAS

ผลการวิจัย : ในปี พ.ศ.2544 มีทารกที่มารดาได้รับการวินิจฉัยเป็น MSAF 438 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.5 ของมารดาที่คลอดที่โรงพยาบาลศิริราชทั้งหมด ในจำนวนนี้มีทารกที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น MAS 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 8 ของทารก MSAF หรือร้อยละ 0.3 ของทารกแรกเกิดมีชีวิต ทั้งหมดในปี พ.ศ.2544 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิด MAS เมื่อวิเคราะห์แบบ univariate analysis ได้แก่ thick meconium stained amniotic fluid การผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง และการทำ positive pressure ventilation (PPV) เมื่อนำมาวิเคราะห์แบบ multivariate analysis พบว่า thick meconium stained amniotic fluid และการทำ PPV เป็นปัจจัยเพียงสองประการที่สัมพันธ์ต่อการเกิดภาวะสำลักขี้เทา โดยมี relative risk 3.9 และ 2.1 ตามลำดับ

สรุป : ได้ทำการศึกษาหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะสำลักขี้เทาในทารกแรกเกิดซึ่งเป็นภาวะที่สำคัญซึ่งก่อให้เกิดอัตราการเจ็บป่วยรุนแรงทางระบบหายใจเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเฝ้าระวังทารกกลุ่มเสี่ยง โดยพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดภาวะสำลักขี้เทาของทารกแรกคลอดมีชีวิตของโรงพยาบาลศิริราช ในปี พ.ศ.2544 ได้แก่ thick risk meconium stained amniotic fluid และการทำ PPV โดยมี relative risk 3.9 และ 2.1 ตามลำดับ

RISK FACTORS OF MECONIUM ASPIRATION SYNDROME

IN SIRIRAJ HOSPITAL

Sureelak Sutthritpongsa

This retrospective descriptive study was performed to determine the risk factors of meconium aspiration syndrome (MAS), of the newborn infants who were born in Siriraj hospital between 1st January, 2001 to 31st December, 2001.

Methods : All neonates born to mother whose pregnancies were complicated with MSAF between 1st January, 2001 to 31st December, 2001 were included in this study and divided into two groups, one who developed MAS and the second group without MAS. The two groups were compared according to prenatal data; such as maternal age, gestational age, number of antenatal care (ANC) visit, underlying diseases or obstetric complications (high risk pregnancy), perinatal data; including fetal well being and delivery process and postnatal outcome.

Results: Among these, 35 neonates developed MAS and 403 did not. In the year 2001, four hundred and thirty eight pregnancies were complicated with MSAF which made the incidence of 4.5% of all pregnancies. Thirty five neonates who developed MAS, made the incidence 8% of neonates with MSAF and is 0.3% of all live born neonates. Univariate analysis identified significant differences between the two groups in 4 variables; high risk pregnancy, thick MSAF, caesarean section and positive pressure ventilation. When using multivariate analysis only 2 variables were identified to have statistically significant correlate with MAS: thick MSAF and PPV with odd ratio of 3.9 and 2.1, respectively.

Conclusion : Risk factors of meconium aspiration syndrome in Siriraj hospital were studied. Two variables were demonstrated to have statistically significant effects on MAS: thick MSAF (OR 3.9) and PPV (OR 2.1).